

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat
sprejema upraviteljska v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Bemo-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
cele leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upraviteljsko prejeman:

za
cele leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 257.

V Ljubljani, v petek, 6. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Meščanska korporacija v Kamniku.

(Gov. dr. Sustersič v dež. zboru 27. okt.)

Ena najpoglavitejših dolžnic našel nika deželne uprave je, varovati samoupravo občin in sploh avtonomijo vseh samoupravnih teles. Ta samoupravna pravica pa se je v zadnjem času na naravnost nečuden način kršila. Kakor znano, obstoja od l. 1862. sem v Kamniku takozvana meščanska korporacija. Ta korporacija obstoji iz opravičencev, ki imajo gotove užtinske pravice v bližinskih gozdih. Lastnina do teh gozdov je pa v zemljiški knjigi vpisana na mesto Kamnik. Torej to razmerje je v istini s pravne stališča nekako nejasno. Toda leta 1862. se je ustanovila, in sicer pod patronat javnih oblasti, takozvana meščanska korporacija, in od tega leta dalje vidimo, da se vsako tretje leto meščanska korporacija konstituira in sicer na ta način, da vsi opravičenci izvolijo odbor, odbor pa izvoli svojega načelnika, ki ima potem skozi tri leta upravo meščanske korporacije, oziroma njenega premoženja, v svojih rokah. Tako se je godilo vsako tretje leto od leta 1862. dalje, in tako vlada, kakor tudi deželni odbor sta priznala molče legalnost te meščanske korporacije, akoravno je skozi vsa ta leta paralelno teklo pravno vprašanje, kaj da je prav za prav juristični značaj te meščanske korporacije. Toda to ni nič oviralo pravilne uprave na podlagi od l. 1862. obstoječe navade, in volitve so se vedno izvršile tako, po tistem načinu, kakor se vrše volitve soseskine uprave v posameznih krajih. In ne samo to. Pri teh volitvah je tudi navadno posredoval zastopnik vlade, da je čuval nad postavnostjo doličene volitve. Zadnja teh volitev se je vršila dne 11. februarja t. l., in sicer tudi s posredovanjem vladnega zastopnika gospoda Kordina. Ali pri tej volitvi v meščanski korporaciji se je pa zgodil od neke strani nepričakovan slučaj, da je namreč liberalna stranka propadla, ki je do takrat imela meščansko korporacijo v svojih rokah, in da so bili izvoljeni razun enega, katerega se volili tudi naši somišljeniki, sami pristaši katoliško-narodne stranke v odbor meščanske korporacije. To dejstvo pa je dalo povod deželni vladi kakor tudi večini deželnega odbora, na nečuden način šikanirati meščansko korporacijo in ovirati, da ne bi prišel novoizvoljeni katoliško-narodni odbor meščanske korporacije v posest uprave te korporacije.

Novoizvoljeni odborniki so čakali, ke da se bo konstituiral novi odbor, in ko nihče ni rekel ne bev ne mev, so se končno

do okrajnega glavarstva obrnili z vprašanjem: Kaj pa je, zakaj se pa naša korporacija še ni konstituirala? — Prosimo slavno glavarstvo, naročite vendar stáreosti, — to je ravnoisti edini pristaš liberalne stranke, ki je bil tudi od naših somišljenikov po ne previdnosti izvoljen. — da skliče novi odbor meščanske korporacije v konstituiranje.

Na to je c. kr. okrajno glavarstvo odgovorilo takole: (Bere.)

»Glede na vlogo z dne 27. svečana t. l. javlja se Vam, da c. kr. okrajno glavarstvo v toliko ne more vplivati, da bi se volitev korporacijskega načelnika vršile, da ni zoper volitev novega upravnega odbora podana pritožba rešena.

Dolična pritožba se je z vsemi volivnimi spisi vred c. kr. deželni vladi v razsojo predložila dne 22. svečana t. l.

No, sedaj so zopet pohlevno čakali, kedaj bo prišla ta rešitev in kedaj se bo novi odbor meščanske korporacije konstituiral. Ali zopet nič ni bilo, in končno, čez nekaj časa, ko so zopet podrezali, dobili so odgovor, da je deželna vlada celo stvar odstopila deželnemu odboru. Ko so se potem še obrnili do deželne vlade s prošnjo, da naj deželni odbor malo podreza, da bo vendar že enkrat to stvar rešil, so dobili od deželne vlade odgovor, da je ona celo to stvar zaradi razsoje pravnega značaja meščanske korporacije sama odstopila deželnemu odboru in da naj se ti gospodje od meščanske korporacije kar naravnost na deželni odbor obračajo.

Čudna je ta stvar, gospoda moja! Torej ni se šlo za nobeno pritožbo zoper volitve, zoper pravilnost volitve, kajti take pritožbe razsojevati je kompetentna izključno le deželna vlada, ker se je ta volitev v smislu dodatka k občinskemu redu kranjskemu vršila vedno od l. 1862. naprej po občinskem redu in se je to smatralo kot oskrbovanje krajevnega premoženja.

Torej ni bilo nobene pritožbe zoper pravilnost volitve, ampak nekateri ljudje, tisti, ki so propadli pri zadnji volitvi, so znova sprožili vprašanje o jurističnem značaju meščanske korporacije, o vprašanju, ki se vleče že toliko časa, odkar korporacija obstoji, in katero vprašanje se je leta 1896 zadnjikrat precizno stavilo. Ampak to vprašanje takrat ni nič oviralo konstituiranja odbora (Klici na levi: Čujmo!) in vkljub temu, da to vprašanje teče že leta in leta pri deželnem odboru, se je vendar, ako je bila volitev, vedno konstituiral odbor, in dolični odbor je vsakega tretjega leta prevzel to premoženje meščanske korporacije v oskrbovanje.

Ali, gospoda moja, sedaj pa je še nekaj drugega. Torej tukaj se postavijo poklicane

oblasti na stališče, da naenkrat pravijo: Mi moramo najprej juristični značaj, pravni značaj te korporacije dognati in rešiti vprašanje, katerega v 30—40 letih niso mogli rešiti, katero naj se sedaj pa naenkrat reši. Dočim preje to vprašanje nikdar ni oviralo gospodarstva po odboru meščanske korporacije, se je to pot naenkrat naredila izjema in naenkrat se vidi najlepša sloga med gošpodom dež. predsednikom in večino dežel. odbora, in očitno samo zaradi tega, — čudna je ta stvar — ker so liberalci propadli pri volitvah, (klici na levi: »Tako je!«) in ker se gre sedaj za to, da bi katol.-narodna stranka dobila upravo korporacijskega premoženja v svoje roke.

In vidite, gospoda moja, to je čudno, če se pomisli, da je pri zadnjih volitvah posredoval celo vladni zastopnik, uradnik c. kr. okrajnega glavarstva, gospod Kordin, in da ni našel ta niti najmanjšega pomisleka zoper dolično postopanje, katero je vodila stara korporacija, ki je bila liberalna, oziroma županstvo kamniško, ki je liberalno, pod kontrolo vlade; toda vkljub temu, da se je ta volitev vršila pod vodstvom napredne stranke in kontrolo vlade, — ker so naši zmagali, se ne smejo konstituirati in ne smejo v roke vzeti uprave korporacijskega premoženja.

Vzeminio pa, da je cela ta korporacija nelegalna, potem bi pa tudi stari odbor teh agend ne smel naprej upravljati. Ako se je zjasnilo v glavah deželnih odbornikov in če so sedaj naenkrat spoznali, da je nepravilno, kar se godi od leta 1862. sem, potem bi pa vendar tudi starega odbora ne smeli pustiti naprej gospodariti. Toda to je seveda nekaj drugega, stari odbor je liberalen in torej so ga pustili, akoravno je novi odbor izvoljen, pustili so stari odbor — seveda v popolnem sporazumu z visoko c. kr. deželno vlado, ki je, kakor je gospod deželni predsednik ekselencen baron Hein že večkrat zatrdil, tako silno objektivna in nad strankami stoječa. To je reslepa objektivnost!

Deželni glavar: Prosim, to ne spada k temu vprašanju!

Poslanec dr. Sustersič: Tedaj stavim samo še vprašanje. To so, kakor gošpodje vidite, naravnost turške razmere, in jaz vprašam gospoda deželnega glavarja, ker se gre tukaj za avtonomijo samoupravne korporacije, kaj hoče on kot najvišji čuvar te avtonomije ukreniti, da se samoupravna pravica kamniške meščanske korporacije, odnosno kamniškega mesta, v bodoče varuje in spoštuje? (Zivahno odobravanje na levi.) Razven tega imam še neko drugo vprašanje.

Deželni glavar: Prosim, jaz moram najprej na to vprašanje odgovoriti.

Poslanec dr. Sustersič: Dobro! Imam pa potem še neko drugo vprašanje v sličnih zadevah.

Odsek za volivno reformo v moravskem deželnem zboru — permanenten.

Tudi v moravskem deželnem zboru je na vrsti sprememba volivne reforme, a stranke večine imajo očitno poštenjšo voljo razpravljati o tej zadevi, nego združeni nemški in slovenski liberalci v kranjskem deželnem zboru, ki niti k sejam doličnega odseka nečejo priti. O nekaterih točkah so se stranke v moravskem deželnem zboru že zedinile. Ker se tudi v tekočem zasedanju še niso mogle stranke zediniti, je odsek za volivno reformo soglasno sklenil z ozirom na nujnost in važnost volivne reforme predlagati deželnemu zboru, naj se odsek s posebnim zakonom proglasi permanentnim.

Tako delajo ondi, ker imajo resno voljo dati ljudstvu pravice.

Novi brambeni zakon

je po zagotovitvi iz vojaških krogov že izgotovljen. Temelji na dveletni vojaški službi za pehoto; za konjenišvo in topničarstvo pa po tem zakonu ostane triletna vojaška služba. Težave so glede pokritja stroškov, ker se vsled dveletne vojaške službe pomnože plače podčastnikom, katerih bode vsled dveletne vojaške službe začetkoma težko dobiti zadostno število. Poleg tega bodo sedaj stroški za vojaške zavode na Ogrskem večji in take je pričakovati, da bo znatno narasel proračun za armado.

Iz deželnih zborov.

Štatarski deželni zbor. Zbornica vzprejme poročilo finančnega odseka, v katerem se deželnemu zboru naroča, da uredi vprašanje glede zgradbe odvodnega kanala in vodovoda na deželni blaznici v Feldhufu. Za te dve napravi bo treba 350.000 kron. Sledi poročilo deželnega kulturnega odseka o predlogu poslanca Kočevarja, naj se nadaljujejo regulacijska dela ob Pesnici. Vzporejeto. Poslanec Osterer je podal poročilo o zadevi mestne občine Gradec, da se dovoli pobiranje doklade 5 kron za hektoliter vina in 3 kron za hektoliter mošta. V imenu agrarnih poslancev izjavi poslanec Kren, da bodo glasovali zoper ta predlog, ker bi bil samo producentu na kvar. Tudi poslanec Holczer se izjavi proti predlogu. Poslanec Jurtela govori imenom svojega volilnega

LISTEK.

Pisma s pota,

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Dober dan, Jenny, dober večer, Jenny«, govore ji nežni glasovi.

In kar je še več, ta neomadeževana bitja ji služijo, se ž njo igrajo, razgovarjajo in ji kažejo svojo prijaznost, njej, ki je najnižje, najrevnejše in najbolj propadlo bitje izmed vseh na svetu. Nobenega očitja, nobene opomnje ne čuje o minulosti. Da, nastanejo trenutki, ko se celo Jenny sami dozdeva, da je boljša; vrne se ji zaupanje, mir: res, zdi se ji časih, da je taka, kakršna je bila nekaj, v otroških letih.

Saj pa je tudi res že taka, kakršna v otroških letih.

Molitev, ročno delo, učenje, prepleteno z zabavo; evo, na kak način mineva čas bivalkam »Žoltega doma«. Tu jim ne zapovedujejo pokoriti se za minuloost, marveč

jim samo naročajo pozabiti jo. Obkoljuje jih čisto ozračje: delo, mir in nedolžnost, in to ozračje jih prevzema ter sega v najbolj pokvarjena srca. Nato jih učé raznih rokodelstev; potem jim poiščejo delo ter jih spusté med svet.

Najboljše delavke, najboljše služabnice prihajajo iz te hiše. Mlajše se potem še pogostoma omože, ter so dobre žene in matere.

Med tem, ko mi je pripovedoval to o »Žoltem domu«, zletel sem v duhu v neko, vam dobro znano mesto ter se ozrl na njegove dobrodelne zavode. Videl sem poslopje z latinskimi napisom; videl sem odbore, seje; bil sem navzoč pri seji, čul sem prošnje za besedo, klice k redu, čul sem umetno zastavljene govore. Govorniške figure so mi brenčale okrog ušes nalik muham; neki glas je klical: »Bog nam je zaupal premoženje društva, zgolj njemu damo od njega račun«. Drugi je zopet klical: »Ni nam treba opravičevati se pred občinstvom, kajti pisano je: »Naj ne vé levica, kaj daje desnica«. Zopet drugi: »Dobrotljivost ni čednost, ako je javna«. Z jedno besedo, videl

sem parlament, samo tega nisem mogel zapaziti, kaj se godi s premoženjem milosrdja; čul sem hrup in trušč; tam poleg so svirali na gosli ter plesali na filantropičen način; nekoliko dalje proč so prodajali v bazarih v dobrodelne namen; v dobrodelne namene so se klanjali lepim ženskam; iz dobrodelnih namenov so osrečevali drug drugega po budoarih. Na to se je pričel ples, in zasopljeno mesto je prepevalo enoglasno: »Jaz sem mesto usmiljenja, mesto usmiljenja, mesto usmiljenja, jaz sem usmiljenja vzor« toda to pesem so ogluševali glasovi, številni kakor pesek v morju. Ti hripavi glasovi so klicali: »Dobrotai in usmiljeni gospodje, dajte vsaj grošek za kruh, vsaj kopejkeco za žganjče!«

Pa še drug dobrodelen zavod so zagledale moje začudene oči. Njegovo geslo je: »Poseži brate v žep!« Kaj spaka! Vidim gledališko predstavo: vse polno plina, čipek, žameta, očal, pudra, francoščine. Zdi se mi, da so si vsa dobra dela usmiljenja, telesna in dušna, priredila ukusno maskarado: vidim tudi Adama, Evo, kačo, teologične čednosti v trikot jih, ali zale gospodičine v tec-

logični opravi posnemavcev teh čednosti, natlačenega mačka, ostenske mornarje in Semiramido. Kaj je to? To je usmiljena prikazen pod naslovom: »Mnogo trušča za nič«. Veliko hrupa. Toda ta nikomur dosti ne škoduje. Bog s tem veliko ne izgubi, zlod pa tudi dosti ne pridobi; potuhnjene babe še največ; prava revščina pa, kakor oni petelinček v bajki, ki je šel iskat orehov,

»Lezy, lezy wedle drogi,
Wyciąga obie nogi,
Ledwo technie.«

(leži, leži tam poleg pota,
nogé stegnila je sirca,
komaj diha.)

Žal mi je bilo, da mi dolgo in nujno potovanje, katero sem imel pred seboj, ni dopuščalo seznaniti se v prosepah mojih rojakov z mnogimi drugimi angleškimi zavodi, ki se odlikujejo s kaj preprostimi mehanizmom, a pri tem po veliki temeljitosti in vpešanosti v delovanju. Sploh tukajšnji zavodi, govorim samo o zasebnih, niso pojav posnemanja, mode, nagona, izzvanega na umeten način, marveč jih je rodila resnična družabna potreba in ustvaril čudovito krepek

okraja, ki se živi večidel od vinoreje. Tase seveda ne more potegovati za zvišanje davka. Vinoreja se nahaja v prehodnem stanju, zato sta država in dežela prikočila na pomoč vinorejcem, ker si sami ne morejo pomagati. Obžaluje dejstvo, da po izreku poročevalčevem Gradec le četrtno vina, kar ga potrebuje, dobiva iz Štajerske. Potem pa bi bilo še slabše, in tudi gostilniški stan bi bil oškodovan. Glasovanje je bilo poimensko in predlog v sprejet. Zoper so glasovali vsi zastopniki kmečkih občin in nekaj veleposestnikov. Obravnave nemške večine in obstrukcijskih strank glede volivne reforme so se razbile. Nemška ljudska stranka je vložila predlog v tem smislu, da se ustanovi 4 kurije, in naj bo volitev direktna in tajna. Stranke manjšine pa so izjavile, da bita reforma še ne odgovarjala zahtevam, in so vložile svoj reformni predlog. Zahtevajo, da ostanejo sedanje kurije in se ustanovi še IV. z 11 mandati. Ta bi obsegala 3 mestne in 4 kmečka volil. okrožja. Vsako po 1 mandat. Ves deželni zbor bi štel 75 poslancev. Od kazala sta se oba političnemu odseku.

Koroški deželni zbor. V seji 8. novembra je bilo rešenih več predlogov glede nujnih potrebščin, zidanja šol, regulacije cest, potokov, rek itd. Na predlog finančnega odseka se pooblasti deželni odbor, da prispeva k stroškom mestne občine Velikovec za povečanje meščanskega poslopja eno tretjino skupnih stroškov. Slednjič je poslanec Lemisch poročal o poljedelsko-kemičnem preskuševališču v Celovcu.

Istraki deželni zbor. V seji dne 4. t. m. so slovanski poslanci nadaljevali z obstrukcijo. Daljšo debato so povzročili pri vprašanju, naj se li zapisnik zadnje seje prečita ali ne. — Poslanec Rizzi je v imenu finančnega odseka poročal o zakonskem načrtu, ki spreminja določila glede inkasiranja deželne doklade na pivo tako, da bo mogla dežela pričetkom novega leta sama prevzeti inkaso teh doklad. O tem načrtu se je vnela štiri ure trajajoča debata, in je bil pri drugem čitanju vsprejet. Slovanski poslanci Kompare, Spindler in dr. Trinajstić so vložili štiri interpelacije. Soglasno sta bila sprejeta predloga poslanca dr. Trinajstića za gradnjo ceste po buzetnem Krasu, in poslanca Mandića glede podpor za preskrbovanje vode. Koncem seje predložena sta bila predloga poslanca Kompareta glede regulacije Rižane in osapske Reke, in poslanca dr. Trinajstića glede stroškov za vzdrževanje italijanskih državljanov. Deželni glavar Campitelli se je spominjal Mommsenove smrti.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru se je v seji dne 5. novembra razpravljalo o vladni predlogi glede prispevka Nižnje Avstrijske k zgradbi od države projektiranih vodnih cest. Zakon je bil vsprejet. Deželni zbor je razpravljal potem o večjem številu lokalnih zadev. Vršile so se daljše debate o gospodarskih zadrugah.

Tiszova vlada.

Ogrska ima torej zopet svoje ministrstvo, kateremu je na čelu grof Tisza, mož z železno roko. Da ima grof Tisza pogum, pokazal je v sredo, ko je nenadoma s svojimi ministri stopil v zbornico mej divjim krikom opozicije. Sicer ni mogel razviti svojega programa, a predstavil se je zbornici ter pokazal, da ne razume šale. Dosegel pa je le svoj namen, ker isti dan popoldne je v zbornici magnatov v glavnih potezih razvijal svoje načrte, s katerimi je na tistem gotovo zadovoljna tudi opozicija. Da pa ta javno napoveduje boj novi vladi, ni čudno, ker sicer bi ne bila opozicija.

narodni duh. Radi tega se tu manj govori, pa dokaj več dela. Ti zavodi ne propadajo, kajti čut dolžnosti zapoveduje prebivalcem jih podpirati vstrajno in energično, a to ne samo spočetka, marveč zmerom. Čudni ljudje so ti Angleži. Pomislite le, dragi moji rojaki, da udje številnih tukajšnjih društev ne ostanejo nikdar doneskov dolžni. Ali ste že čuli kaj podobnega?

Toda dovolj bodi tega! Mračilo se je že. Na ulicah so prižgali svetilke, katere niso tukaj samo radi tega, da bi vrabci imeli na čem sedeti; izložbe prodajalen so bile osvetljene nalik velikim ognjiščem po vsaj ulici; čas je že bil napotiti se na kolodvor, od katerega gre vlak v Liverpool.

Naso prtljago bi bili morali odposlati iz hotela. Res smo jo že našli na kolodvoru v dvorani. Ogromna rdeča dvorana je bila popolnoma prazna, čulo se je samo resno tik takanje velike ure, vzdane v stransko steno. Uradnik, ki prodaja listke, si je krajšal čas s tem, da je vrtil ključ na prstu, in ta opravek je obračal na se vso njegovo pozornost. Pod stenami je stalo nekoliko nosačev, pušedih iz pip. Ko smo kupili listke, smo se napotili k jednemu izmed njih, da nam pomore odnesti prtljago.

Včeraj je zbornica nadaljevala svojo razpravo. Kakor smo že včeraj omenili, je opozicija zahtevala, naj se vnovi glasuje o vladarjevem dopisu glede nove vlade. To se je zgodilo. Nato predlaga Ugron, naj se v soboto prične razprava o petičiah, da se vojaški tretjeletniki takoj odpuste. Opozicija zahteva glasovanje po imenih. Ugronov predlog je bil odklonjen z večino 103 glasov. Nato zbornica nadaljuje razpravo o odstopu grofa Apponyja.

Vedno bolj je gotovo, da grof Tisza z vladarjevim dovoljenjem v kratkem razpusti zbornico.

Turčija in Črnogora.

Črnogorski minister za zunanje stvari, vojvoda Vuković, je imel s Fabrisom, urednikom dubrovnškega srbskega lista »Dubrovnik« pogovor, v katerem je rekel Fabrisu: Razmere Črnogore do Turčije so prijateljske. Med Črnogoro in Srbijo ni najmanjšega navskrižja v macedonskem vprašanju. Rusija ne dovoli niti prsti zemlje, da bi jo kdo zasedel na Balkanu. Italijanska politika je negotova. Dozdeva se, da stremljiva Italija po okupaciji Albanije. Taka agresivna politika Italije ne more računati na naše simpatije, rekel je Vuković. Ujanje pa je, da se Italija spomni svoje preteklosti in bi tako podpirala želje balkanskih narodov.

Iz brzojavk.

Dunaj. Pri slovesu Khuenovega ministrstva je imel cesar nagovor, v katerem je poudarjal, da računata se vedno na to, »da bo Khuen svoje sijajne sposobnosti dalje posvečal javnim zadevam«.

Novi York. Pri volitvah v mestih so dosegli republikanci v večini mest velike večine. V Pensilvaniji imajo republikanci nad 200.000 glasov večine. Guvernerjem v Okio je izvoljen republikanski kandidat z nad 100.000 glasovi večine. — Poročila iz Marylanda poročajo, da imajo ondi demokrati večino. Istotako v Kentuckyju in v Virginiji. Na raznih voliščih je bilo mnogo oseb ubitih.

Pariz. V zbornici je zahteval poslanec Allard, naj se popolnoma črta potreščina za bogocastje. Combes je odgovoril, da je treba prej predpovedovanj. Proračun za bogocastje je bil nato sprejet. Ker je večina tudi z dovoljenjem tajnega zaklada izrekla Combesu zaupanje, Combes se ne odstopi.

Belgrad. Uradni viri trdijo, da so vesti o odstopu kralja Petra neosnovane.

Madrid. Odkrita je republikanska zarota. Republikanci so pripravili revolucijo in računali na pomoč treh generalov, a so bili izdani.

Tientsin. 10.000 vojakov je došlo v Mukden.

Pariz. Provincial kapucincev je pisal ministrskemu predsedniku pismo, v katerem v ostrih besedah protestira proti izgnanju kapucincev iz pariškega samostana.

Mongunčija. Slavni katoliški učeniak, škof dr. Henrik Brück, je umrl. Star je bil 72 let.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. novembra.

Državni zbor bode vlada sklicala, kakor čujemo, začetkom druge polovice tekočega meseca; dan določil jutri ministrski svet. Deželni zbori bodo drugi teden zaključeni.

„Prtljaga je že na vlaku“, odvrne mi ta gentleman.

„A sprejemni list?“

„Kakšen sprejemni list?“

„Sprejemni list od prtljage.“

Nisva se mogla sporazumeti. Končno nas nasač pospremi na teraso ter nam pokaže naše kovčke, stoječe mirno v vagonih, in ko smo, ne zadovoljiviši se s tem, vsekako še zahtevali pobotnice, je pomignil z rameni ter zamomljal „Goddam!“ in odšel, prepustivši nas lastni podvzetnosti.

Ni bilo kaj početi. Napotili smo se k blagajničarju. In znovič je nastal poprejšnji razgovor.

„Prosim sprejemnega lista.“

„Kakšen sprejemni list?“

„Sprejemni list od prtljage.“

Blagajničar je pomignil z rameni ter jel z nenavadno pozornostjo vrteti ključ na prstu, ne da bi nas več pogledal.

Torej poiščemo kondukterja.

„Prosim sprejemnega lista.“

„Kakšen sprejemni list?“

„Sprejemni list od prtljage.“

(Dalje prih.)

To so akademiki? Hribar je v deželnem zboru prišel v svoji nemško-slovensko zvezani zadregi na to misel, da ni prav, če se vseučiliško vprašanje »rabi v obstrukcijske svrhe«. Hribar, ki nikoli akademik ni bil, pa vendar tako imponira našim »naprednim« akademikom, da so pobrali ta nič posebnost duhoviti izgovor s istim veseljem, kakor slepa kura slučajno najdeno zrno, in najprej je prikorakala »Slovenija« ter s Hribarjevimi besedami protestirala proti obstrukciji. Odkar je slavna Drtija nastopila proti obstrukciji, pa tudi praška »Ilirija« ni smela zaostajati. Da bi bila Drtija bolj napredna, kakor »Ilirija«! Ne! Ti pogumni akademiki so tudi pobrali Hribarjevo zrno in protestirajo, da »se rabi vseučiliška zadeva v obstrukcijsko svrhe«. Pod to neumnost sta se podpisala Egon Starč in Andrej Ipavec. Mi pa vprašujemo te mlade ljudi: Kakšni akademiki ste vi? Vedno je stala vseučiliška mladež na strani onih, ki so se branili za pravice ljudstva. Demokratična ideja je bila vsikdar tudi ideja vseučiliške mladeži. A vi ste se postavili na stran nazadnjakov, na stran onih, ki visé ob zastarelih privilegijah, in s tem ste se izkazali ne vredne častnih akademskih tradicij. Čast in veselje delate — baronu Schweglu! Vi ste na strani onih, ki so se zavezali s smrtnimi sovražniki slovenstva proti slovenskemu ljudstvu. S tem ste zatajili slovensko misel in izgubili pravico, govoriti v imenu slovenske vseučiliške mladeži za slovensko vseučilišče. Na vas samih je, da ta mladež izperete iz svoje zastave!

Pododbor »Slovenske kršč. soc. zveze« za Štajersko bo imel prihodnji četrtek, dne 12. nov., v sobani bralnega in pevskega društva »Maribor« v Mariboru sejo. Dobro bi bilo, da bi prišlo tudi kaj udeležnikov s Koroškega. Kdor se želi udeležiti tega sestanka, naj piše uredništvu »Slov. Gospodarja« v Mariboru. Posvetovanje se bo vršilo na podlagi navodila za mladeniške in dekliške zveze, katero tudi mi priobčimo tekom prihodnjih dni. Sestavil je navodilo velespretno č. g. Fr. Šul. Gomilšek, kapelan in tajnik »Pomožnega odbora za Štajersko«.

Osebnosti. Občinski urad Sv. Marko niže Ptuja je imenoval v izredni seji mnogozasluznega velečast. g. Mateja Slekovca, konzist. svet. in župnika pri Sv. Marku niže Ptuja, svojim častnim občanom. — Na graški univerzi je bil promoviran doktorjem prava središki rojak g. Mato Vargazon, avditorijatski praktikant pri c. kr. višji vojaški sodnji na Dunaju. — Združni instruktor, gosp. dr. Friderik Ruckert v Gradcu, je pozvan v trgovsko ministrstvo. Nadomeščal ga bo c. kr. okr. komisar dr. Ludovik Roller. — Polkovnik 17. pešpolka, Hugo Hanel, je dobil plemstvo s pridevkom »Hannafeld«.

Nekaj za c. kr. sodnije. Pri sodnijah na Kranjskem vlada v nekem oziru graje vredna nerednost. Kadar vtaknejo v zapor kakšnega tička, povpraša se župni urad o njegovih rojstvenih podatkih. Župni uradi imajo z izdelovanjem teh uradnih zapiskov mnogo neplačanega dela in nekaj stroškov. Precej dela in stroškov jim pa sodnije povzročajo, ker iste ne vedo, v katero župnijo spada kakšna vas. Da bo konec praznemu pošiljanju aktov semtertja, priporočamo sodnijam, naj si nabavijo Freyerjev krajevni imenik (Alphabetisches Verzeichniss aller Ortschaften Krains). Ako ta opomin ne bo nič izdal, naj gredo napačno naslovljeni akti v koš.

Boj na življenje in smrt zoper Slovence. Dve leti sta pretekli, odkar je poslanec Biankini dne 4. novembra 1901 v državni zbornici govoril o navalu na Slovence. Stališče Slovencev je vedno obupnejše, a Nemci prodirajo po programu vedno naprej. Poslanec Biankini je tedaj rekel: »Vseneemci so napovedali Slovincem na shodu v Radgoni uničevalni boj in ga izrazili v naslednjih stavkih: Slovence v spodnjem delu dežele je treba izriniti iz okrajnih zastopov in okrajnih šolskih svetov. Slovenskim posojilnicam se napove uničujoči boj. Slovenske učitelje in profesorje je treba iztisniti iz dežele. Kot uradniki se smejo v spodnjem delu dežele nastavljeni le Nemci. Tudi slo-

venske učiteljice morajo prođ in se nadomestiti z nemškimi, katere je treba vzgojiti. Utraktivistične šole naj se zapro. Ustanovi naj se katastrofalna mapa slovenskega posestva za nemške strankarske namene, in naj se izvoli posebna komisija, katere naloga naj bo, da pazi, kje bi se dalo slovenske kmete prepregati s posestvi in nadomestiti s tujimi.« — Z uresničenjem teh točk so pričeli Nemci takoj. Polastili so se v zadnjem času zopet nekaterih okrajnih zastopov; pri tem so jim šli na roko »Štajerčevi« janičarji; naše hranilnice se obrekujejo od strani pasjih nemčurjev, slovenski učitelji, profesorji in drugi uradniki se odriavajo iz dežele, v Mariboru se je ustanovilo učiteljišče, ki bo vzgajalo nemške učiteljice, da izpodrinejo slovenske. Ustanavljajo se nemške šole, slovenska posest se prodaja v nemške roke itd. Tako napreduje sistematično uničenje Slovencev. Domoljubi, jedajsta ura bje! Zavedimo se, da naš narod poginja, da se naše jezikovne meje krčijo, in da se tujčev jarem vedno silnejše oklepa naših tilnikov. Zavedimo se, da le v trdni organizaciji, v gospodarski in politični, počiva naš spas. Vse lastne nemarnosti in razdvoja gremo v pogin!

— Na lovu zginil. Nedavno se je lova v Kainbachu udeležil tudi graški trgovec L. Rainmund. Zvečer se je še v neki gostilni prav dobro zabaval, a do sedaj se še ni vrnil na svoj dom. Bržkone se mu je prigodila kaka nesreča.

— Poroka nečakinje srbskega kralja. V torek, 10. t. m., poročila se do na Dunaju gđ. Ana Marija Preschern, hči Alfreda Preschern in njegove soproge Polsiene, rojene princezinje Karagjorgjevič, z gosp. Karolom Panekom. Nevestino opravo napravi njen stric Peter I. Nevestin oče je bil Slovenec, s katerim se je mati nevestina poročila no smrti svojega prvega moža.

— Napad. Na Vseh svetnikov dan vračali so se sturje posestniki in štirje fantje iz Loga od dopoldanske službe božje iz brezoviške farne cerkve. Krenili so jo potem v Čudnovo gostilno v Dragomer, kjer so ostali do večera. Ko so se vračali domov, bili so od domačih fantov brez povoda napadeni, na tla pometani in tepeni. Posestnik Plestenjak je bil močno poškodovan z gnojnimi vilami, katere je nekdo vzel iz Čudnovega hleva. Janez Krvina je dobil na glavi rane in France Kozjak na levi roki. Orožniki so prijeli dva hlapca iz Dragomera, Janeza Čamerlika in Janeza Petriča in odvedli v zapor.

— Ruske vojne ladije v Trstu. Ta mala eskadra obstoji iz oklopne ladije »Car Nikolaj I.«, iz križarke torpedovke »Hrabrek« in torpedovke »Abrete«. Zapovednik »Carja Nikolaja I.« je kapitan Ivanov; na tej ladiji je 42 topov in 642 mož. Včeraj jutraj šel je tržaški ruski konzul, dvorni svetnik Pavel pl. Melnikov, na ladijo »Car Nikolaj I.« Ko se je vrnil na suho, pozdravila ga je ladija s strel iz topa. Nekdaj je bila v Trstu angleška in tudi nemška vojna mornarica. Obema tema je bil pripravljen zelo slovesen sprejem vršil tudi na čast ruskim ladijam, o tem ni nič znano. Neki tržaški laški list pravi celo, da so prišle povsem nepričakovano.

— Z gnojnimi vilami sta ubila na Gornji Polskavi 14—16letna fanta Jožef in Jurij Pristonik, sina gostilničarja Pristonika, delavca Mihaela Plečko iz Kolberga, ker ju je zasledoval z nožem na podstrešje, kamor sta šla spat.

— Umrl je v Mariboru Fran Markošek, sluga v knezoškofijski pisarni in brat č. g. Ivana Markošeka, kor-nega vikarja v Mariboru.

— Kaj naredi pijača. Iz Hudajužne v baški dolini se nam piše: V nedeljo, dne 1. t. m., so pili nekateri Kranjci, ki delajo pri zgradbi železnice, v neki baraki blizu Hudajužne. Med njimi je bil tudi neki Hrvat. Kmalu se je pričel prepir med Hrvatom in Kranjci, ki je imel za posledico to, da je Hrvat nekega Kranjca sunil v stegno ter ga lahko ranil. Kranjci, videč to, se navalijo na Hrvata ter ga iztirajo iz barake. To je pa Hrvata tako razkačilo, da je šel poklicat par svojih tovarišev, ki so hoteli s silo vdreti v barako. Gospodar barake, videč nevarnost, vzel je samokres ter vstrelil ž njega dvakrat. Nesreča pa je hotela, da je zadel strel nekega Hrvata ravno v sence, da je obležal na licu mesta mrtve. Hrvatje so zbežali, v baraki pa so naprej pili in peli, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo. Potem je prišla žandarmerija, ki je spravila mrtveca pod streho. Tako se praznujejo Gospodovi dnevi! S pijačo, s pretepanjem, s preklinjanjem in z ubojstvi.

— Dela po povodnji na Koroškem. Iz Žabnice pišejo: Cesta je zopet prosta, gramoz ali šoder odvožen. Prejšnji teden so pričeli tudi iz stranskih ulic šoder odvažati. Kakor je bilo pri farni cerkvi ozna-

njeno, mora vsak posestnik, katerega hiša je s šodrom obložena, dati dva delavca dva dni brezplačno k odvažanju prida, drugo pa preskrbi občina, pričakujoč zadnje podpore od deželne vlade, drugače bodo morali trpeti prizadeletni posestniki dvojno škodo. Kaj pomaga, da se škoda samo ceni, odpomeči pa nobene ni; več rodbn se je že moralo iz svojih hiš izseliti in si drugod stanovanje preiskrbiti. Na Vilici voda še zmiraj nosi gramoz in pesek v toliki meri, da se že ne vé, kam bi ga djali; ob vsakem deževnem vremenu se je bati nove povodnji posebno na Vilici. Že parkrat je voda vdrla iz svoje struge čez državno cesto ter jo poškodovala. Na vodi dela 3140 delavcev noč in dan, kakor tudi ob praznikih, da vodo regulirajo in šodrvetran mečejo, drugače bi se naredila mnogo škode; posebno se je bati, da ne zasuje tamošnjih bližnjih hiš. V višarskem jarku se tudi pridno dela in je tam mnogo laških delavcev, da odvažajo gramoz, delo pa počasi napreduje, ker jarek je popolnoma zasut na širokost 8 metrov, na globokost nad 4 metre in v dolžini 400 do 500 metrov. Nevarnost za žitnice je od vseh strani velika, ker se potoki ne iztrebijo in jezovi ne naredé. Na Vilici delajo provizorične jezove, na spomlad se misli stalno urediti.

— **Konjerejska anketa** za Kranjsko se je včeraj vrnila v prostorih c. kr. kmet. družbe ter je določila pasme žrebcev za posamezne okraje. Več poročamo jutri.

— **Iredentovske demonstracije.** Ker je Monmeen imenoval naše Primorje latinsko zemljo in jej nadel rešilno ime »X. regione«, odposlala so vsa laška iredentovska društva brzoglavne sožalije družini pokojnika, kar je storil tudi državni poslanec Hortis.

— **Župnija sv. Marka** niže Ptuja je podeljena v več. g. Leopoldu Skuherskyju, župniku v Loki pri Zidanem mostu.

— **Hrvatske novice.** Bolnica za jetične. Deputacija zagrebske bolniške blagajne se je v sredo predstavila sekcijon-skemu šefu dr. Sumanoviću, da bi delal na to, da prispeva dežela k zgradbi bolnice za jetične. — **Vlaka** sta trčila na postaji Lič pri Fužinah, in sicer s tako silo, da je bilo 12 vagonov popolnoma razrušenih, 4 vagoni so bili prevrnjeni čez nasip 15 m globoko, 2 vagona žveplenk sta se vnela in zgorela popolnoma. Človek se ni ponesrečil nobeden. — **Razsodba** proti župniku Jemeršiču in kaplanu Susteru. Dne 3. jul. t. l. sta bila obsojena župnik Jemeršič in kaplan Suster radi razširjenja uporniških razglasov vsak na 6 mesecev težke temnice. Proti tej obsodbi sta vložila priziv in sodni stol sedmorice jima je kazen znižal na štiri mesece težke temnice. Kazen sta že prestala. — **Shodi** bodo te dni v Petrinju, v Valporu, Dolnjem Miholju, Dugomestu in v Karlovcu.

— **Aretirali** so učitelja v Pirničah, Evgena Müllnerja. Prepeljali so ga v zapore deželnega sodišča. Dolžé ga nepravni dejanji.

— **Tržaški župan** Sandrinelli odpeljal se je v torek zvečer na Dunaj. Po Trstu se govori, da je šel na Dunaj prosit, naj bi vlada ne razpustila sedanjega nezakonitega mestnega zastopa. Včeraj je bil od cesarja sprejet v avdienci.

— **Odstopil** je predsednik italijanskega šolskega društva, »Dante Alighieri«, dr. Rava, ki je postal minister za poljedelstvo in trgovino.

— **Italijanski dijaki** v Inomestu protestirajo, ker jim je oblast razpustila dijaško društvo »Innominata«.

— **Koroške novice.** Deželni bramborci J. Jakopić v Celovcu, ki je v celovški okolici in še dalje opeharil mnogo duhovnikov za večje svote, je bil obsojen na dve leti ječe in v povrnitev škode. Bodo-li opeharjeni še kdaj videli kaj od tega denarja, je zelo dvomljivo! — V Trzinu so prijeli huzarja J. Kispala, ki je bil pred mesecem pobegnil od vojakov. Pobegnil je že večkrat, in zato mora služiti še osmo leto. — Slovesna prisega vojakov-novincev v Celovcu bode prihodnjo nedeljo dne 8. novembra. — Leta 1904. se pričnó poročna zasedanja v Celovcu dne 23. febr., 3. maja, 13. sept. in 22. nov. — Na Čajni je dne 25. okt. pogorela Šoflijeva gostilna s škedenjem in sosednjo nišo. — Pri deželni živinski razstavi je bilo dohodkov 78 014 K, stroškov 78 840 K, torej primanjkljaja 826 K.

Ljubljanske novice.

Društvo zdravnikov na Kranjskem je imelo včeraj zvečer svoje redno mesečno zborovanje, katerega se je vdeležilo le pichlo število članov.

Poročila predsedstva.

Predsednik gosp. svetnik dr. Kopřiva prečita dopis, ki je došel društvu od deželne vlade. V tem dopisu izraža vlada veselje in zahvalo, da je društvo obljubilo pomoč pri zatiranju jetike. Drugič

vlada naznanja, da se bode o prosekuri ljublj. še vršila pogajanja in sicer iz dveh razlogov: ker se je osrednja vlada izrekla, da ni voljna k ustanovitvi prosekture in nje vzdrževanju ničesar prispevati, dežela pa mora dobro premisliti, predno si na- loži na lastno ramo jako obutno breme.

Ker je »Društvo zdravnikov« svojedčasno sklenilo obrniti se s peticijo za ustanovitev ljub. prosekture na državni zbor, vpraša predsednik, ali naj se počaka, da se završe od deželne vlade obetana pogajanja mero-dajnih faktorjev, ali naj se prejšnji sklep društva izvrši.

Smešno stališče vlade.

G. vodja dr. Bleiweis vitez Trsteniški povdarja, da je bila vlada drugod (n. pr. v Sarajevu) koj pripravljena dati znatnih prispevkov za ustanovitev in vzdrževanje prosekture, a za Kranjsko, katere v zdravstvenem oziru vse stori, kar le more, noče dati niti vinarja. To stališče vlade je smešno, radi tega predlaga, da se od strani društva pričeta akcija izvrši.

G. prim. dr. Gregorič: Če se več piše o kaki stvari, menj se doseže. Stvar mora priti v javnost, če nočemo, da vsi akti pozaspé v različnih arhivih. Sestavi naj se peticija, ki se izroči enemu naših poslancev, ki jo naj predloži državnemu zboru. Sicer ne moremo pričakovati, da se stvar tako hitro konča, kakor bi bilo želeli, vendar pa se na ta način poskrbi, da pride v pravi formalni tir. Zato tudi jaz predlagam, da se do-tični sklep društva izvede.

Škandal za vlado.

Dr. D. Bleiweis vitez Trste-niški podpira prejšnja dva govornika in pravi, da je škandal za državo. Kakor se je izjavil v nekem govoru prof. Wachselsbaum, da ima razen klinik samo dve prosekuri. Omenja odredbe, vsled katere novi zdravniki ne bodo smeli prej izvrševati zdravniške prakse, ako niso bili prej jedno leto v kaki bolnici.

Pomanjkanje sekundarijev preti.

Dr. Ivo Jenko: Po novi določbi nobena bolnica brez prosekture ne bo do-bila mladih zdravnikov in tako pridemo v prijeten položaj (seveda po krivdi vlade), da bo v naši bolnici pomanjkanje mladih moči, kar se celo sedaj včasih dogodi. Predlog, da se odda peticija za ustanovitev prosekture v Ljubljani kakemu državnemu poslancu, je nato soglasno vsprejet.

Kongres za šolsko higijeno v Nürnbergu.

Predsednik prečita vabilo za udeležbo na kongresu za šolsko higijeno v Nürnbergu. Predsednik pravi, da je odbor zato, da se vabilu odzove in sestavi komité Kongres se bo vršil aprila meseca prihodnjega leta.

Dr. Ivo Jenko: Ker je v šolstvu interesiran magistrat, dežela in vlada, predlagam v komité sledeče gospode: svetnika dr. Kopřiva, vlad. svetnika dr. Zupanca in prim. dr. Gregoriča, ki si je za šolsko higi-jeno pri nas stekel veliko zaslug.

Dnevni red prihodnjega zborovanja.

Gosp. prim. dr. Gregorič: Ker sem menil spraviti v razgovor nekaj stanovskih zadev, predlagam, da se ta točka postavi na dnevni red prihodnjega zboro-vanja, ko se bode moglo sedaj nenavzoče gg. vprašati, če sprejmo volitev.

Gosp. dr. Bleiweis v. Trste-niški: Kake stanovske zadeve?

Gosp. prim. dr. Gregorič: N. pr. o naši zdravniški zbornici itd.

Dr. Ivo Jenko pravi, da se naj dá odboru navodilo za sestavo dnevnega reda prihodnjega zborovanja. Ozira naj se na te le točke: 1. Kongres v Nürnbergu. 2. Dopis deželne vlade glede ljublj. prosekture. 3. Raz-mere v deželni bolnici. 4. Stanovske raz-mere zdravniške zbornice. 6. Davek. 7. Nočna služba zdravnikov. 8. Praksa zobtehnikov. 9. Dogodki v nižje-avstrijskem deželnem zboru itd.

G. predsednik izjavi, da je pripravljen ustreči omenjenim željam in da hoče skli-cati v ta namen izvanredni občni zbor tekom desetih dni, katerega naj se udeleži kolikor mogoče veliko članov. Naše društvo je jedno najstarejših v Avstriji in ker sedaj zdrav-niška zbornica po krivdi vlade takorekoč ne obstoja, mora porabiti moč in vpliv naše društvo.

Na to je sledilo predavanje in demon-stracije. Ob sedmih zvečer konec seje.

V dvorani starega strelišča bo prihod-njo nedeljo znani g. Matej Stergar ob 10. uri dopoldne skušal spraviti v svet pro-gram, katerega si je na stara leta sestavil in ki temelji na tem, kako bi se svet tako pro-drugačil, da bi se slehernemu »spolnita vsaka želja«. G. Stergar pošilja v ta namen konfuzna vabila po Ljubljani, na katerih je sedaj, ko je bilo treba plačati stanovanje, vsekakor najzanimivejša obljuba, da bo po-magal tudi tistemu, kdor stanovanje težko

plačuje. Kakor se vidi, je g. Stergar zopet prišel mej ljudi, ki ga »vlečejo«. G. Matej Stergar svoj oklic, v katerem povdarja, da se bo šlo za »spolnitev vsake pravne želje«, veno ali drugo, ali za vsakega, ki dol-žan ostajati mora«, zaključuje z imenitnim stavkom: »Nedelja, 8. novembra 1903, bodi dan spočetja enega najboljših del dvajsetega stoletja.« G. Stergar se zahvaljuje tudi — kranjski hranilnici, da mu je brezplačno po-pustila prostor za to »predavanje«. Ako bo v nedeljo kranjska hranilnica pomagala tudi tistim, »ki dolžni ostajati morajo«, je to drugo vprašanje.

Misslerjev agent prijet. Včeraj dopoldne prijel je policijski nadstražnik Nikolaj Ve-derin na tužnem kolodvoru nekega Ivana Ajdiča iz Curovca, občina Mirna, kateri je pripeljal seboj 6 fantov, ki so bili vsi na-menjeni v Ameriko, desiravno še niso bili zadostili vojaški dolžnosti. Ajdič je imel ves denar fantov spravljen pri sebi in tudi štiri potne liste na tuja imena je imel pri sebi, da bi jih bil dal fantom. Peljati je hotel fante k agentu Misslerju v Bremen, za kar je dobil od fantov po 6, 10 in 20 K. Polici-ja je Ajdiča in pa fante, ki so jo hoteli popihati v Ameriko, aretovala in izročila sodnji.

Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev, žga-njetočnikov in izkuharjev v Ljubljani je imelo včeraj ob treh popoldne svoj izvan-redni občni zbor z dnevnim redom: 1. Volitev načelnika. 2. Raznoterosti. Nav-zoči je bilo 30 članov zadruge. Načeloval je zborovanju g. Miroslav Novak, načelnika namestnik. Predno se preide k dnevnemu redu, oglašajo se k besedi gospod Ivan Dachs, ki vpraša, zakaj se je ven-dar sklical izvanredni občni zbor, ko je ven-dar odbor določil, da opravlja posle načel-nika njegov namestnik do rednega občnega zbora zadruge. O tem se je vnela daljša de-bata, katero je pritrgal predlog gosp. Je-lovška, da naj se preide k dnevnemu redu, ker je vsak prepričan in besedičenje se-daj brezuspešno. Preide se k dnevnemu redu. 1. Volitev načelnika. Določi se z glasovanjem, da se voli po listkih. Kot kandidata za načelniško mesto priporoča g. Maček g. Miroslava Novaka in g. Ivana Tostija. Oidanih je bilo 30 glasov, od katerih je dobil g. M. Novak 20, g. Tosti 7, g. Maček 2 in gospod Krisch 1 glas. Izvoljen je bil torej gosp. M. Novak načelnikom zadruge. Ker je z izvolitvijo gospoda Novaka načelnikom po-stalo mesto načelnikovega namestnika prazno, izvolil se je na priporočilo gosp. obrtnega komisarja, da bi bilo umestno, da so tudi kavarnarji v načelstvu zastopani, potom vzklita g. Fran Krvarič načelnikom im-namestnikom. — 2. Raznoterosti. Go-spod Dachs je vprašal načelnika, če mu je znano, da ga je napadel »Slov. Narod«, ker se je on baje potegoval za načelništvo. Njemu niti na misel ni prišlo, da bi se tr-gal za načelništvo, ker mu to njegov posel ne pripušča. Prosi torej načelstvo, da vse potrebno stori, da se dobi poročevalca »Slo-venskega Naroda« in da se na primeren na-čin zadeva razjasni. Tudi drugi člani so ugovarjali odločno proti temu, da bi se za-nesla politika v zadrugo, ker bi bilo to le zadrugi v kvar. — Zapisnikarju se je zvi-šala plača od letnih 120 na 200 kron. — Ob 5. uri se zborovanje zaključí.

Nezgoda. Marija Hafner, 20 let stara, hči železniškega kurjača, stanujoca v Novem Vodmatu št. 81, je včeraj popoldne doma na stopnicah padla in si zlomila levo roko pri komolcu.

Izseljevanje. Danes ponoči odpeljalo se je v Ameriko 7 oseb, iz Amerike pa je došlo v Ljubljano 11 oseb.

Glas iz občinstva. Prejeli smo naslednje vrstice: V torek popoldne nas je bilo več pekovskih pomočnikov v znani baraki v La-termanovem drevoredu. Kar pride notri neki stražnik in začne po vrsti izpraševati: Kdo ste Vi? Kaj delate? Kje imate bukvice? itd. To izpraševanje v javnem prostoru je vendar malo čudno. Ako je kdo sumljiv, ali ne mo-rejo varuhi javnega reda malo previdneje postopati, da tuji ne bodo Kranjcem očitali — kvedrvi.

Izgubljeno. V mestu izgubila je včeraj neka gospa iz Kamnika zlato brožo s po-dobo Matere božje in z diamanti. — Na Mestnem trgu je izgubila včeraj služkinja Matilda Pirc, stan. na Francovem nabrežju št. 1, jekleno uro, katero je našla Marija Sterle, stan. na Tržaški cesti št. 1.

izpred sodišča.

Izpred sodišča v Novem mestu. Na zatožni klopi je bil Karol L. ampí iz Ilovica pri Ljubljani. Rojen je bil leta 1882. Bil je dosedaj konjederski hlapec. Da pa je imel dolge prate, kaže dejstvo, da je bil že štirikrat radi tatvine kaznovan. Obdolžen je bil, da je v noči 7. oktobra l. l. v Potočar-ski vasi iz zaklenjene miznice izmaknil 120 kron gotovega denarja. Obtoženec, ki hoče delati dober vtis, prizna to dejanje; a trdi, da tega ne bi bil on nikdar storil, če bi se bil hotel vsak zbuditi. Denar je on res

vzel, a ta denar je hotel vsaku vrniti. Sodni dvor pa temu ni mogel pritrditi. Razlogi temu so bili, da je vsak po njegovem od-bodu takoj ta beg naznanil policiji. Njegov izgovor se je okrožnemu sodišču zdel ničev in moral bode zatoženi »preštudirati« zimo v Novem mestu celih 6 mesecev. — Dalje je bila na vrsti mlada 14-letna oiganka Ana Bradjdič. S ponosom pové, da še ni bila radi tatvine kaznovana. Zatožena je da je Mariji Saje iz Regerče vasi ukradla 57 kron denarja. Ko si ji je to posrečilo, mislila je, da sme na zvit način dobiti od Franca Zu-pandčiča mleko, Terezija Smuk pa naj tej dá brezplačno nekoliko jajec in moke. Vse to bo že njen striško »Niko Deranja« plačal. A temu ni moglo sodišče verjeti. Mlada oiganka mora sedaj priti na 3 mesece gledat novomeške zapore. — France Molek s Kamnega vrha, star 35 let, odšel je l. 1887. v Ameriko srede iskat. Izostal je torej od vseh naborov. Prišel domov se je letos zgasil. Dobil je plačilo: 7 dni strogega za-pora, 1 post, 10 kron kazni. — Prišel pa je tudi na vrsto Slovenec s kojim se smemo ponašati. Ta dečko je gotovo edini izmed Slovencev, ki je videl Filipinske otoke. Imenuje se Ivan Pezdir, doma je iz Čnom-lja. Ošel je v Ame-iko, ne da bi bil zadostil vojaškim dolžnost m. Ker pa tam živahnemu fantu ni ugajalo in je hotel videti več ko drugi Belokranjci, prodal se je in šel v vojno na Filipine. Dve leti se je tam hrabro bil, kakor Slovenec sploh zna. Sužil je 15 dolarjev na mesec. Podnebje pa mu ni ugajalo. Vrnil se je v Ameriko nazaj in od tam v domačijo. Ker se pa kot ubežnik, ki ni prišel k naboru, mora kaznovati, dobil je 7 dni zavora, 10 kron kazni in 1 post. — Ana Barantin iz Šmihela pa je imela predolge prate. Izmaknila je svoji svakinji Ivani Barantin, da bi si dobila denar. nekaj obleke in žepno uro. Ker je vrednost ukra-denega blaga preseгла 10 kron in ker je obtoženka dejanje sama obstala, obsojena je bila samo na 4 tedne težke ječe. — Jurij Arabajo, star 20 let, Milevan Gušo-vac, star 38 let, in 25 let stari Jernej Plavček so bili obtoženi radi težke te-lesne poškodbe. Vsi ti so pristni Hrvatje. Da so hude krvi, a dobre duše, pokazala je ob-ravnava. Vzrok je bil navaden — ljubosum-nost. Tepen pa je bil Jure Čalič, tudi iz Hr-vatske. Fantje so Čaliča blizu gostilne našli nezvestnega, a ga pustili na mestu. A še v jutro drugega dne najde ga Plavček ravno tam in ga zanese na hlev v seno. V tej noči dobil je Čalič od nekoga udarec, da je brez zavesten ležal več dni. Na hrbtu poznalo se mu je pa tudi, da ga je neka neljubez-niva roka gladila s polenom. Oproščeni so bili vsi trije zatoženi, ker vsa preiskava ni mogla nič drugega dokazati, kakor da ga je nekdo udaril, a kdo, se ne vé. Čaliča so na stolu v dvorano prinesli iz bolnice usmilje-nih bratov v Kandiji.

Književnost in umetnost.

* **Repertoire sloven. gledališča.**

Danes se ponavlja krásna Puccinijeva opera »Bohème«. Ker je ves prihodnji teden določen za dramo, opozarjajo se posestniki gledališča na današnjo operno predstavo. Opera je pri premijeri vsestransko izredno ugajala in je najvestnejše uprizorjena. V ne-delto pop. ob 3. se igra »Mlinar in njegova hči«, zvečer ob pol 8. »Amaconke«. — Pri-hodnji torek, dne 10. t. m., pridejo prvič na slovenski oder »Legionarji« Fr. Govékarja in V. Parme. Dejanje je zajeto iz časa, ko so se snovale legje prostovoljcev proti prodi-rajocemu Napoleonu iz Beneške v Avstrijo. Dejanje se vrši v Celju in v Gorenji Italiji koncem XVIII. veka.

Razne stvari.

Majnoveste od raznih strani.

Razne nemške dialekte bode akademija znanosti v Berlinu povzela v najnoveste fonografe. Tudi govor nemškega cesarja je na ta način ohranjen potomcem. — Humbertov, kasacijski dvor v Pa-rizu je zavrgel pritožbo Terezije in Fre-derika Humberta. — Liga proti dvo-boju steje v Avstriji sedaj 700 članov. — Dinamitna eksplozija na otoku Jona. »Daily Telegraph« poroča iz Vest-voint v državi New York, da je eksplodiral dinamit v vladnih skladiščih na otoku Jona. V skladiščih je bilo več sto ton dinamita. Vse je zletelo v zrak. Toča eksplodiranega streljiva je napravila v okolici več milj daleč veliko škodo. Več kakor eno uro široko se je vzdigoval na otoku plamen in dim. Daleč na okrog se je vsled eksplozije okolica stre-sla. Prebivalci so zbežali. Stevilo ponesre-čencev še ni znano. Ker eksplodiranje stre-ljiva še sedaj ni prenehalo, ni mogoče priti v bližino otoka. — Bolezen grofica Lonyay. Iz Dunaja se poroča, da se je včeraj popoldne grofica Stefaniya Lonyay pripeljala tja ter bila z bolniškim vozom re-šilne družbe prepeljana v hotel »Imperial«.

Sultan štrajka.

Poroča se iz Carigrada, da turška porta v odgovoru na zastopnike reformnih držav izjavlja, da je v rumelskih vilajetih že izvršila sodne in finančne reforme. Tudi se je že vedel organizirala žandarmerija iz kristjanov, in poveljnikom so imenovani evropski častniki. Vseled tega se porti zdi upravičeno, da zavrže reformo kontrolnih držav. Porta smatra kot popolnoma dobro sedanjo administrativno uredbo. Slednjič naznanja turška porta splošno pomilostenje za makedonske vasaše. — Med drugim je porta odgovorila na reformno ncto, da je že izvršila nekatere zahteve, Vsega pa ni mogla izvršiti, ker so ji bili vasaši na potu.

Porta ni odgovorila na vse reformne zahteve in je nekaj važnih točk z molkom preskočila. Omeni le vsprejem dveh točk, namreč zahtevano oproščenje davka in razoroženje ilave balajonov.

Ta odgovor se smatra kot popolnoma nezadovoljiv. Avstrijski in ruski poslanik sta odgovor izročila svojima vladama in čakala nadaljnjih čbvestil. Najbrže bosta Avstrija in Rusija še resneše opomnila sultana, da brez-pogojno zahtevata izpolnitev reformnih točk. Upanje je, da se bo sultan uklonil volji Evrope.

Telefonska in brzojavna poročila.

Moravče, 6. nov. Pri večerajšnji drugi volitvi na Drtiji sta priborili obe stranki jednako (!) glasov v drugem razredu, namreč po 62. (Zadnjič 46:51.) V prvem razredu naši 13, nasprotniki 16. (Zadnjič 12:18.) Agitacija Hušnikarjeve stranke in njegove komisije je bila silno strastna. Gre se namreč za obstanek po imenu liberalizma v moravški dolini, katerega je učitelj Toman umetno zasajal. Kljub temu, da je bilo več naših volilcev in večina pooblastil protizakonito zavrženih, čemur je bil prisiljen oporekati celo okr. glav. komisar, seveda brezuspešno, v drugem razredu niso mogli „fabricirati“ večine. Žreb je določil nam 2, nasprotnikom 3 odbornike. V 1. razredu so nam zavrgli brezobzirno 3 glaso-ve, med tem zopet pooblastilo dež. odbornika g. Povšeta, ki je bil ta dan zadržan pri konjerejski enketi. Da bomo vsled takega nastopanja po razveljavljenih volitvah zaplesali tretjič, je gotovo. Dolgo časa se ne bodo „izobraženi“ moravški liberalci z izživajočim huronskim vpitjem veselili Pirove zmage.

Št. Peter na Krasu*), 5. nov. Brez vsega volilnega boja smo danes izvolili ves novi odbor občine Št. Peter.

Gradec, 6. novembra. Vlada se je izrekla za razširjenje volivne pravice v deželni zbor potom četrte kurije ter je na vprašanje posl. Hagenhoferja odgovorila, da bi se nove volitve, ako zbornica sprejme četrto skupino, takoj lahko vršile za četrto skupino, da pa dežel-nega zbora ne bi bilo treba razpustiti. Na dnevnem redu današnje seje je bilo poročilo o predlogu poslanca dr. Hrašovca in tovarišev o ustanovitvi meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Žalcu in poročilo finančnega odseka o zgradbi nove splošne bolnice v Gradcu ter o najetju posojila 12 milijonov kron.

Budimpešta, 6. nov. Današnja seja državnega zbora je bila jako vihar- na. Ko je bila ob tri četrt na 12. uro končana razprava o odstopu Apponyjevem, je dal predsednik na glasovanje dotične predloge. Nakrat se je vzdignil grof Tisza in pričel razvijati svoj program. Tisza je dejal, da je mej narodom želja, da bi v madjarski armadi vladal madjarski duh, a javno mnenje se obenem boji diferenc s krono. Levica je pri teh besedah ministrskega predse- dnika napravila silen hrup ter kričala: Ogrska ima svojega kralja, katerega treba prisiliti, da nam ugodil! — Tisza: „S silo ga ne bodete prisilili!“ — Ugron:

„Samo s silo smo vedno kaj dosegli, drugače se nič ne doseže!“ Tisza pravi, da bi noben drugače ne mogel rešiti krize, nego on, in da mora mej narodom in krono vladati soglasje. Burni klici na levici: „Krona je radi nas tu, ne mi radi krone“. Tisza: „Ker je ravno krona naša lastnina...“ Dalje ni mogel govoriti. Opozicija uprav divja. Predsednik zaman zvoni. Tisza kriči na ves glas: „S kričanjem ne udušite resnice. S kričanjem dokazujete, kako slaba je vaša stvar“. Klici: „Nadpo-ročnik ministrski predsednik Tisza!“ Tisza je na to razvil svoj program, kakor v magnatski zbornici. Levica ga je ves čas motila z upitjem.

Budimpešta, 6. nov. Zbornica je z obžalovanjem vzela na znanje demisijo Apponyjevo in mu je izrekla zahvalo. Vse ostale predloge je odklonila.

Praga, 6. novembra. Nekateri listi trdijo, da je že gotovo imenovanje prof. Golla češkim ministrom, drugi zopet trdijo, da ima še vedno največ upanja Ž a č e k.

Sofija, 6. novembra. V makedon-skih krogih je razširjena vest, da je Gjorgje Petrov, eden glavnih makedonskih agitatorjev, od Turkov ubit.

Sofija, 6. nov. Vojni minister je dal zapreti nekaj častnikov, ki so pri volitvah agitirali proti vladi. Častniki pridejo pred vojno sodišče.

Poslano.

V šte. z dne 2. nov t. l. »Slovenca« se bere pod naslovom »Čuden prizor na pokopališču« popis nekega dogodka na ljubljanskem pokopališču, v katerem se meni očita, da sem jaz škandalozno postopala. Te notice si dotičnik ni upal podpisati s polnim imenom in celo v popisu se razžaljena oseba noče imenovati s polnim imenom. To je značilno. Zato hočem jaz javnosti razkriti, da je bil gospod Davorin Rovšek, fotografi v Ljubljani, tisti, ki se je na pokopališču z menoj prepiral, in sicer po-polnoma po nepotrebnem. Rakev kupila sem jaz, Marija Čik, 16. junija 1900 pri upravi-teljstvu pokopališča za svoto 1040 K, in je torej rakev moja izključna lastnina. Le iz posebne prijaznosti in na prošnjo dovolila sem g. Davorinu Rovšku, ko mu je umrl njegov sin, da ga sme pokopati v tej rakvi. Letos, ko je v tej rakvi prvkrat počival ranjki moj mož, dala sem jo na Vseh svet-nikov dan okrasiti s palmo in z vencem. Prišel je pa g. Davorin Rovšek ter je po-stavil na moj venec in njega trakove košar-rico z rudičimi cveticami. Ker se mi je to zdelo neumestno, odredila sem, da se ima ta košarica sicer pustiti na rakvi, toda postaviti za palmo. G. Davorin Rovšek je potem mene zaradi tega na nečuten način zmerjal in kregal, ko bi moral vendar ve-deti, da sem jaz lastnica rakve in da se mora proti ženski vdovi do-stojno postopati. Če misli, da ima on kako pravico do rakve, bi bil moral kot omikan člo-vek si iskati svoje pravice na pristojnem mestu, ne pa se z žensko na pokopališču kre-gati.

G. Rovšek obrnil se je na mestnega redarja, kateri je pa, ko je izvedel, da je rakev moja, odklonil vsako posredovanje v njegovo korist.

To je ves položaj, in jaz mislim, da bode javnost hitro spoznala, da pravica ni na strani g. Rovška, kateri je hotej izka-zano prijaznost spremeniti v svojo vsemo-gočnost.

Kakor rečeno, je pa značilno, da se do-pisnik one notice, ki mene napada, ni pod-pisal.

Toliko resnici na ljubo.

V Ljubljani, dne 3. nov. 1903.

Marija Čik,

1462 1—1 trgovčeva vdova v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji srčni tlak 736.0 mm

Dan	Čas op- sovanja	Stanje baro- metra, v mm.	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm.
5	9. več.	744.2	9.8	brezvetr	obl.	
6	7. jut.	745.6	7.0	sl. zah.	„	0.0
6	2. popol.	744.6	9.8	sl. svzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 9.8°, normale 6.1°

Čopice za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki iz-berbi v zalogi trdka BRATA EBERL v Ljub-
ljani, Franciskanskulice. 624 16 11—3
Vnanja naročila proti povzetju.

Dunajska borza

dne 5. novembra

Skupni državni dolg v notah	100.50
Skupni državni dolg v srebru	100.30
Avstrijska zlata renta 4%	120.10
Avstrijska krona renta 4%	100.45
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.60
Ogrska zlata renta 4%	118.85
Ogrska krona renta 4%	98.35
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89.65
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.10
Kreditne delnice	673.25
London vista	239.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.17 1/2
80 mark	23.46
20 frankov	19.66
Italijanski bankovci	95.35
Č. kr. cekini	11.33

Žitne cene

dne 5. novembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.73	7.74
Rž za april	6.0	6.62
Oves za april	5.48	5.49
Koruzza za maj 1904	5.28	5.29

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.80	do 8.35
Rž južne železnice	7.95	8.35
Rž	6.65	6.80
Ječmen	6.50	7.60
„ ob Tisi	6.10	7.20
Koruzza ogrska stara	6.50	6.70
„ nova	5.45	5.70
Činkvanti stari	7.90	8.25
„ novi	6.40	7.15
Oves srednji	5.65	5.90
Fišol	7.50	13.69

Vrt

se odda v najem s 1. novembrom 1903.
Tam se odda tudi ena soba. 1427 3—3
Več o tem se izve na Erjavčevi cesti 1.

Stenografa

z lepo pisavo,

zmožnega slovenske in nemške stenografije,
sprejme takoj ali 1. decembra 1903

odvetniška pisarna

dr. Krisper in dr. Tominšek

v Ljubljani.

Plača po dogovoru.

1457 3—2

Išče se
zanesljiva ženska

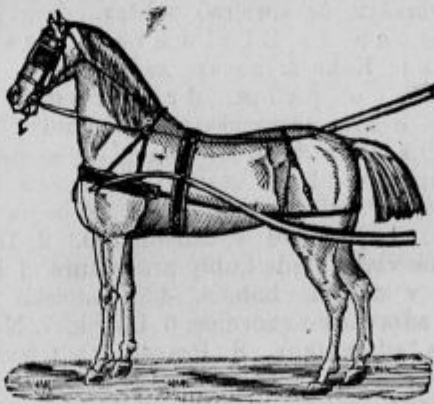
srednje starosti, izvežbana v kuhanju, gospo-
dinjstvu in nekoliko v trgovini.

Istotam

dobi službo priden in varčen

PEK

Plača po dogovoru. — Ponudbe sprejema
upravnistvo »Slovenca«.

Po nizki ceni se prodaja:

Majhen konj, turčin,

zelo lepe postave, ter za istega primeren

voz na dveh kolesih;

jeden navaden voz

1461 3—2 in
dve konjski opravi (Pferdegesshirre).

Več se pozve pri uradnistvu »Slovenca«.

Dovoljujeva si najuljudneje naznaniti, da sva prevzela

pivovarno Reininghaus v Šiški

Potrudila se bodeva, da postrževa svojim p. n. gostom z najboljšimi vini iz
lastnih vinogradov na Dolenjskem ter izvrstno kuhinjo in točno postrežbo.
Točila nova izključno le Reininghausovo marčno pivo.

Canenim gostom so vsak čas na razpologo okusne mesene, jetrne in
krvave klobase domačega izdelka.

Gostilno otvoriva v soboto, 7. novembra, z godbenim koncertom, h
kateremu najuljudneje vabiva

Ivan in Ana Filipovič, vdovljena Lorenc

prejšnja gostilničarka „pri Združenju“
in pri Guziju v Šiški.

1461 2—1